

027.412

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

D.T.

Cím

Budapest élete hat kötetben

Készül a nagy várostörténeti bibliográfia

Forrás:

Csoth. Székely,

1960. júl. 30.

Idő

— — 1950

Személy

Helyszám

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár palotájának arany díszítésű saroktermében, a könyvtár budapesti gyűjteményének központjában, a katalógusszekrényeken fekete kartondobozok sorakoznak. A dobozokban céduláék, sok tízezer feljegyzés: a készülő várostörténeti bibliográfia sajtó alá készülő anyaga.

Amikor a fővárosi tanács elhatározta, hogy várostörténet-szek munkaközösségével megírattja a főváros történetét, mi is megbízást kaptunk, készítsük el Budapest történetének bibliográfiáját — mondja Zoltán József osztályvezető. — Nemcsak a budapesti gyűjtemény sok ezer kötetét dolgoztuk fel, hanem több mint ezer folyóiratot és napilapot is átnéztünk. Ugy tervezzük, hogy a legősibb időktől 1950-ig, Nagy-Budapest megalakulásáig gyűjtjük fel a főváros irodalmát. A cél az, hogy egyetlen jelentősebb tanulmány, cikk, vagy akár csak utalás se maradjon ki a hatkötetesre tervezett bibliográfiából. Százhuszezer adatot közlünk, nemcsak címjegyzéket adunk, hanem a jelzett könyv vagy cikk tartalmát ismertető annotációval is segítjük a kutatókat.

Az első utcajegyzék

Lapozgatjuk a fekete dobozok cédulát. A fővárosi lexikonok, cím- és utcajegyzékek anyagából megtudjuk, hogy az első, még német nyelvű utcajegyzék 1803-ban készült. Alapos munka volt, nemcsak a céhek és híres mesteremberek,

hanem az egykori Pest és Buda főirnak, művészeinek lakhelyét is közölte. Az első magyar nyelvű utcajegyzék a negyvenes években látott napvilágot, Schmall Lajos munkája már a XIX. század végén jelent meg, nevezetessége, hogy magyarázatát adja a régi pesti utcaneveknek. Kiderül, hogy a Vig utca például a Vigadókhoz címzett kocsmá után kapta nevét, amelyet 1786 óta visel. A Tigris utca — ma Nádor utca — a Tigris Szálló, a Szerb utca a környéken lakó szerbek emléket őrizte.

A kerületek irodalma

Sok-sok mű foglalkozik Budapest jelentőségével, a város statisztikai és demográfiai adataival. A fővárosi barlangok és a budapesti meteorológia anyagát is számon tartja a készülő mű. Külföldi utazók leírásai után Nagy-Budapest huszonkét kerületének irodalmát ismergetik a címszavak és a magyarra fordított jegyzetek. Külön fejezetben dolgozzák fel az utcák, terrek, lépcsők, sétányok, városfalak, parkok, fürdők, strandok, a Halászbástya, az Alagú', a Duna-part, az Állatkert és a Városliget irodalmát, az építkezések, az elemi csapások és háborús károk emlékeit.

Munkásmozgalom

A főváros gazdasági életét ismertető rész a gazdasági egyesületek, az ipar, a pénzügyek és bankok, ipari kiállítások, szabadalmak és találmányok, a kereskedelem, a közlekedés és a

hírközlés szakmunkáit és cikkeit anyagát dolgozza fel. Külön fejezetben találkozunk a szociális intézmények, alapítványok, társadalmi egyesületek, s az egészségügy problémáival. Igen gazdag a főváros társadalmi harcainak, Budapest munkásmozgalmát feldolgozó rész. A Népszava valamennyi évfolyamát és a munkásmozgalom csaknem valamennyi folyóiratát átnézték a kutatók, úgyhogy a bibliográfia nemcsak a várostörténet kutatóinak munkáját könnyíti meg; jelentős segítséget ad a munkásmozgalom történészeinek is. A kultúra, a közoktatás, a művészet, a sajtó és az egyházi mozgalmak anyaga is hasznos eligazítás és adattár az egyes területek kutatóinak.

Az első négy kötet

A várostörténeti bibliográfia első négy kötete, amely 1686-tól 1950-ig dolgozza fel Budapest gazdag irodalmát, még ez évben elkészül, s 1961-től folyamatosan jelenik meg. Az 1686 előtti anyag s az egész gyűjtemény név- és tárgymutatója a tervek szerint később jelenne meg. A bibliográfiával egy időben több más érdekes munka is készül a Szabó Ervin Könyvtárban. Budapesti lexikon szerkeszteni, összeállítják a főváros fotoanyagának katalógusát, a Budapest a szépirodalomban című és a Budapest szocialista fejlődése címet viselő háromkötetes bibliográfiát.

D. T.